

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Redegørelse af 17/5 02 om Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE).

(Redegørelse nr. R 9).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Resumé: OSCE i et Europa under forvandling
Samarbejdet i OSCE var i sidste halvdel af 2001 præget af en *konstruktiv tilgang* fra alle lande. Det årlige ministerrådsmøde i december 2001, som blev afholdt i Bukarest, fik derfor et godt forløb og pegede fremad.

Bukarest-ministerrådsmødet vedtog en fælleserklæring og en række beslutninger om særlige emner, samt en række *reformtiltag*, som delvist imødekom Ruslands noget tøvende linje over for OSCE, herunder ved at skabe en bedre balance mellem OSCEs tre dimensioner.

Hovedemnet på Bukarest var kampen mod *terrorismen*. Den portugisiske udenrigsminister har som formand for OSCE i 2002 udnævnt tidl. minister Jan Trøjborg som Personlig Repræsentant for implementeringen af bl.a. Bukarest-handlingsplanen.

Umiddelbart efter Bukarest *blokerede Rusland for vedtagelsen af OSCEs budget for 2002*. Baggrunden synes bl.a. at være et russisk ønske om at understrege behovet for yderligere reformer, der i højere grad lægger vægt på de økonomiske aktiviteter. Rusland har hæftet sig ved, at deltagelsen i OSCE i den senere tid primært har bragt landet kritik på menneskerettighedsområdet, bl.a. for den russiske fremfærd i Tjetjenien. Efter vedtagelsen af budgettet i april er reformdrøftelserne atter kommet i gang.

På den *menneskelige dimension* er der også indledt reformdrøftelser med henblik på at gøre demokrati- og menneskerettighedsarbejdet mere fremadrettet og sikre en stærkere opfølgning.

Den løbende dialog om styrkelse af samarbejdet mellem *OSCE-parlamentarikerne (PA)* og regeringsdelen fortsætter. Der er fremlagt et udkast til samarbejdsaftale.

Hovedparten af OSCEs vigtige feltmissioner befinder sig på *Balkan*, hvor udviklingen langsomt går i den rigtige retning. Efteråret vil være præget af en lang række valg, hvor OSCE via ODIHR vil have en central rolle i forbindelse med valgobservation.

I *Belarus* har præsident Lukasjenko blokeret for udnævnelse af en ny leder af OSCEs Bistands og Monitoreringsgruppe (AMG).

Centralasien er blevet et nyt prioritetsområde i lyset af 11. september og naboskabet til Afghanistan. OSCE har en komparativ fordel i Centralasien i forhold til andre internationale organisationer, eftersom alle de centralasiatiske lande deltager i OSCE.

Udfordringerne for det *danske EU-formandskab* vil være at bidrage til at få Rusland engageret fuldt i OSCE igen. EUs samarbejde med OSCE bør styrkes, så EU i højere grad udnytter OSCE til gennemførelse af sin egen politik – Centralasien er et oplagt område herfor. Arbejdet med den menneskelige dimension vil også blive tillagt vægt. Og endelig vil kampen mod terrorisme forblive højt på dagsordenen.

Ministerrådsmødet i Bukarest: Nyt samarbejdsklima og initiativer til bekæmpelse af terrorisme.

OSCEs ministerrådsmøde i Bukarest d. 3-4. december 2001 afsluttede sit arbejde med vedtagelsen af en ministererklæring og en række beslutninger om enkeltemner. Forløbet af ministerrådsmødet i Bukarest blev væsensforskelligt fra ministerrådsmødet året før i Wien, hvor deltagerstaterne for første gang i organisationens historie ikke kunne nå til enighed om en fælleserklæring. Den *konstruktive holdning*, der prægede mødet i Bukarest, skal bl.a. ses i lyset af hændelserne d. 11 september, som skabte en mærkbart øget samarbejdsvilje imellem især Rusland og USA. Man opnåede på mødet fremskridt i forhandlingerne om reform af OSCE, som delvist imødekom Ruslands noget tøvende linje over for organisationen. Den russiske politik over for OSCE skal ses på baggrund af tvivl om organisationens rolle og styrke i forhold til organisationer som EU og NATO samt utilfredshed med, hvad man har opfattet som en skævvridning af organisationen. Kritikken af den russiske fremfærd i Tjetjenien har i den forbindelse medvirket til at styrke Rusland i den holdning, at OSCE for ensidigt har fokuseret på menneskerettigheds-spørgsmål.

Deltagerstaterne nåede i Bukarest til enighed om en række *reformtiltag*, der tager sit udspring i visse SNG-staters, herunder Ruslands, ønske om en ændret balance imellem OSCEs tre dimensioner: den menneskelige, den økonomisk-miljømæssige og den politisk-militære dimension. Den *økonomisk-miljømæssige dimension* er blevet institutionelt styrket igennem etableringen af et

forum, der bl.a. skal rådgive ambassadørerne i det Permanente Råd og dermed øge fokus og gennemslagskraften på denne dimension i OSCE. Det årlige store møde i den økonomisk-miljømæssige dimension, Det Økonomiske Forum, afholdes i Prag. I år er temaet »Samarbejde om bæredygtig udnyttelse og sikring af kvaliteten af vand i en OSCE-kontekst«. Emnet er specielt relevant for Centralasien, men også for det sydlige Kaukasus, hvor anvendelse af de sparsomme vandressourcer ikke bare har økonomiske og miljømæssige aspekter, men også sikkerhedspolitiske implikationer.

Det besluttedes endvidere på mødet i Bukarest at styrke den politisk-militære dimension ved etableringen af et tættere samarbejde imellem Forum for Sikkerhedssamarbejde og ambassadørerne i Det Permanente Råd. I Forummet for Sikkerhedssamarbejde, der er forankringspunktet for OSCEs *politisk-militære dimension*, drøftes spørgsmål vedr. våbenkontrol, nedrustning og tillidsskabende foranstaltninger. Eksempelvis har OSCE-deltagerstaterne med vedtagelsen af dokumentet af november 2000 om håndvåben (small arms and light weapons) påtaget sig en politisk forpligtelse til at udveksle informationer vedr. eksport og import, destruktion og håndtering af håndvåben. Disse tiltag, der er et vigtigt bidrag til internationale bestræbelser på at sikre øget våbenkontrol, er blevet yderligere relevante i forbindelse med den øgede fokus på forebyggelse og bekæmpelse af terror.

Som et nyt element blev der på ministerråds-mødet i Bukarest vedtaget *Handlingsplanen for Bekæmpelse af Terrorisme*, der blev udarbejdet i en arbejdsgruppe under dansk ledelse. Handlingsplanen lægger op til et forstærket fokus på terrorismebekæmpelse inden for alle OSCEs dimensioner og institutioner. Netop OSCEs brede sikkerhedsbegreb og deltagerkreds, rækken af instrumenter til rådighed og erfaringerne fra felten udgør en nyttig ramme for den brede vifte af indsatser, der behøves i kampen mod terrorisme. OSCE vil især kunne bidrage med forebyggende arbejde, herunder igennem støtte til udvikling af demokratiske styreformere, politi og retssamfund i medlemslandene.

Som opfølgning på handlingsplanen afholdtes i samarbejde med FN d. 13.-14. december 2001 i Bishkek, Kirgisistan, en international konference med emnet »Større Sikkerhed og Stabilitet i Centralasien: Styrkelse af bestræbelserne på at bekæmpe terrorisme«. Det blev her bl.a. un-

derstreget, at terrorisme hænger sammen med manglende overholdelse af menneskerettighederne, manglede økonomisk udvikling og organiseret kriminalitet.

Den portugisiske udenrigsminister har som formand for OSCE i 2002 udpeget tidl. minister *Jan Trøjborg som Personlig Repræsentant* på området. Jan Trøjborg har til opgave at koordinere bestræbelserne på at gennemføre Bukarest- og Bishkek-handlingsplanerne samt koordinere de forskellige indsatser i terrorismekampen med andre internationale organisationer. Til støtte for Den Personlige Repræsentant er der oprettet en enhed i OSCE-sekretariatet i Wien, hvortil Danmark sekundærer en medarbejder.

OSCE lægger op til et tæt samarbejde med andre internationale organisationer om bekæmpelse af terrorisme i overensstemmelse med OSCEs *Platform for Kooperativ Sikkerhed*, der i essensen omhandler arbejdsdeling imellem internationale aktører på grundlag af OSCEs værdinormer. Som en understregning af den vigtighed, OSCE tillægger samarbejdsaspektet, har det portugisiske formandskab taget initiativ til afholdelsen af en *højniveaukonference* i juni 2002 med deltagelse af lederne af de berørte organisationer; EU, FN, NATO, OSCE, Europarådet og CIS-landene samt specialiserede organisationer, herunder FNs narotikakontrol program og OECDs/G7s Financial Action Task Force (FATF), der beskæftiger sig med bekæmpelse af finansiering af terror. Formålet med mødet vil være at styrke samarbejde og informationsudveksling mellem de internationale aktører, jf. principperne i Platformen for Kooperativ Sikkerhed. Den Personlige Repræsentant spiller en central rolle i organiseringen af konferencen.

Som et led i styrkelsen af OSCEs kapaciteter, og i anerkendelsen af vigtigheden af retssikkerhed i forbindelse med konfliktforebyggelse og krisestyring, blev det ligeledes i Bukarest besluttet at styrke *OSCEs politirelaterede aktiviteter*. På den baggrund oprettede man en stilling som senior politirådgiver i OSCEs sekretariat, som beklædes af briterne Richard Monk. OSCE har allerede stor erfaring fra især Balkan med varetagelsen af polititræning og uddannelse. OSCE ønsker at udvide sin rolle på det retlige område i Centralasien, hvor organisationen i overensstemmelse med terrorismehandlingsplanen vil kunne spille en forebyggende rolle i forbindelse med grænseovervågning, uddannelse af politistyrker m.m.

Rusland i OSCE: En tøvende medspiller

De seneste år har været præget af *russisk tøven og ambivalens* over for OSCE. I russisk optik tages der i OSCE utilstrækkelig hensyn til Ruslands interesser og traditionelle indflydelsessfære. Hvor OSCE tidligere sås som et muligt alternativ til NATOs og EUs befatning med sikkerhedspolitik, ser Rusland i praksis nu OSCE spille en underordnet rolle i europæisk (sikkerheds)politik i forhold til EU og NATO. Samtidig anerkender Rusland dog, at OSCE via sin brede medlemskreds og konsensusprincip fortsat er relevant i russisk udenrigspolitik.

Fra russisk side spørges i stigende grad, hvad OSCE-medlemskabet bibringer Rusland ud over *kritik af dets menneskerettighedssituation*. Landet har oplevet, at mulighederne for gennem OSCE at påvirke den politiske dagsorden for Europa og fremme russiske mærkesager er blevet reduceret. Samtidig er OSCEs hovedaktivitetsområder – feltmissionerne og den menneskelige dimension, herunder primært forpligtelserne på demokrati- og menneskerettighedsområderne – blevet benyttet til at kritisere forholdene i Rusland og SNG-landene. Lukningen ved årsskiftet af OSCEs missioner i Estland og Letland, hvor der findes betydelige russisk-talende mindretal, forstærkede den russiske utilfredshed. Rusland efterlyser derfor i stigende grad en ændret balance mellem OSCEs tre dimensioner til fordel for primært økonomiske aktiviteter.

De russiske frustrationer har senest fundet et kraftigt udtryk i, at Rusland i første kvartal af 2002 aktivt blokerede for vedtagelsen af OSCEs budget. Først efter langvarige forhandlinger kunne budgettet vedtages i april 2002.

På visse felter har Ruslands optræden dog været mere positiv. I det forbedrede internationale samarbejds-klima efter 11. september bidrog Rusland konstruktivt til tilvejebringelsen og vedtagelsen på ministerrådsmødet i Bukarest af handlingsplanen for bekæmpelse af terrorisme. OSCEs dagsorden til *bekæmpelse af terrorisme* var et emne, der kunne samle alle uden opdeling i Øst og Vest. Her viste OSCE sin betydning i forhold til den nye udfordring for europæisk sikkerhed. Terrorismeproblematikken er af speciel relevans i Ruslands nærområder, Centralasien og det sydlige Kaukasus.

Endvidere opfyldte Rusland i juni 2001 sit løfte fra Istanbul-topmødet i 1999 om at tillade OSCEs bistandsgruppe at vende tilbage til Tjetjenien. I Moldova opfyldte Rusland første del af sine Istanbul-forpligtelser i form af tilbagetræk-

ning af en del af sine tunge våben ved udgangen af 2001. Anden og sidste del af de russiske Istanbul-forpligtelser skal opfyldes ved udgangen af 2002.

Tilbage står et billede af *Rusland som en tøvende medspiller*, der har sine tvivl angående OSCEs rolle og betydning i en tid, hvor modaliteterne for det fremtidige europæiske samarbejde er ved at tage form. Rusland er et nøglemedlem i OSCE, hvorfor konstruktivt russisk medspil er afgørende for organisationens fremtid. Det vil derfor blive en udfordring – også under dansk EU-formandskab – at fremme det russiske engagement i OSCE. Det er i den forbindelse centralt, at russiske forsøg på at spille de internationale organisationer ud mod hinanden (»forum shopping«) undgås.

Den Menneskelige Dimension: Reform undervejs

Den menneskelige dimension har fra de vestlige landes side altid været betragtet som central i OSCE. Siden CSCE-topmødet i Helsingfors i 1992 (CSCE blev til OSCE i 1994) har den menneskelige dimension fået større fokus. OSCEs *fælles værdisæt og forpligtelser* inden for demokrati- og menneskerettighedsområdet er i dag fortsat helt centralt. EUs udvidelse og udviklingen i de nyere demokratier i øst samt den nye sikkerhedspolitiske dagsorden i forbindelse med bekæmpelse af terrorisme, ikke mindst i Europas randområder i Kaukasus og Centralasien, sætter i stigende grad sit præg på den menneskelige dimension.

OSCEs institutioner, herunder *Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR)*, *Højkommissæren vedr. Nationale Mindretal (HCNM)* og *Repræsentanten for Frie Medier (RFOM)*, udfører et løbende arbejde under den menneskelige dimension i forbindelse med at rådgive, bistå og overvåge deltagerlandenes overholdelse af deres OSCE-forpligtelser. Aktiviteterne spænder fra juridisk rådgivning vedr. mindretalsvilkår over valgobservatør, tidlig varsling af interne konflikter og rapportering om pressecensur. OSCEs *feltmissioner* bidrager med projektbistand relateret til den menneskelige dimension. Projekterne spænder vidt – fra støtte til kapacitetsopbygning i retsvæsenet over menneskerettighedstræning af politi- og fængselspersonale til støtte til civilsamfundsudvikling.

Gennemgangen af deltagerstaternes overholdelse af deres OSCE-forpligtelser under den menneskelige dimension finder sted på en ræk-

ke årlige møder og seminarer, hvor der er mulighed for at *påtale* evt. manglende overholdelse og påvirke deltagerstater til en forstærket indsats. Der tilstræbes bred deltagelse af NGO'er, eksperter og repræsentanter fra OSCEs institutioner og fra andre internationale organisationer. Der afholdes *gennemførelsesmøde* om deltagerlandenes efterlevelse af deres forpligtelser hvert efterår i Warszawa, hvor ODIHR har sit sæde. Endvidere arrangerer ODIHR *et årligt seminar* over et emne af særlig interesse for OSCE. I april 2002 satte organisationen fokus på juridiske systemer og menneskerettigheder af særlig relevans for staternes muligheder for at efterleve deres OSCE-forpligtelser. Endelig afholdes *tre årlige supplerende møder* af 1-2 dages varighed i Wien, med henblik på at udforske aktuelle temaer på OSCEs dagsorden. I marts 2002 blev der afholdt et møde om vold mod kvinder. Dette emne er højt prioriteret af Danmark, som udarbejdede udkast til EUs indlæg til mødet. De to øvrige supplerende møder i 2002 planlægges afholdt i juli og oktober og vil vedrøre hhv. fængselsreformer og politi i lokalsamfundet. Et fælles træk ved møderne i 2002 er således den juridiske vinkel og rettighedsperspektivet.

Seminarerne og møderne fører bl.a. til, at deltagerstaterne på de årlige ministerrådsmøder kan vedtage beslutninger om særligt relevante emner under den menneskelige dimension. På ministerrådsmødet i Bukarest i december 2001 blev der opnået enighed om en række vedtagelser, der styrker OSCEs befattning med bl.a. fremme af tolerance, bekæmpelse af menneskehandel, roma-spørgsmål og ligestilling.

Blandt OSCEs deltagerlande, institutioner og NGO'er har der imidlertid gennem længere tid været en mere og mere udbredt opfattelse af, at *de årlige gennemførelsesmøder* ikke levede op til hensigten. Som følge af kritikken er mødeformen allerede to gange blevet lagt om. Forløbet af det seneste gennemførelsesmøde i 2001 tydede imidlertid ikke på, at de nyeste reformer havde ført til en grundlæggende forbedring af møderne. Et fortsat problem er den manglende forbindelse mellem arbejdet på gennemførelsesmøderne og OSCEs beslutningstagende virksomhed inden for det Permanente Råd og ministerrådet. Et andet, relateret problem er den manglende interesse fra internationale NGO'ers side i at deltage i gennemførelsesmøderne, som også er præget af en utilstrækkelig mulighed for/tid til åben diskussion af problemerne.

På baggrund heraf er der i 2002 nedsat en uformel arbejdsgruppe under norsk ledelse bestående af de permanente OSCE-delegationer i Wien. Gruppen har udarbejdet et udkast til *reform af gennemførelsesmøderne*. I hovedtræk foreslås møderne opdelt i to dele. Den første del af en uges varighed helliges en gennemgang af deltagerlandenes opfyldelse af centrale OSCE forpligtelser (herunder danske prioriteter som køn og tortur). Den anden del, ligeledes af en uges varighed, helliges en grundig diskussion af to-tre centrale udfordringer for fremtidens OSCE. Endvidere foreslås det, at man umiddelbart efter gennemførelsesmøderne følger resultaterne op blandt OSCE-ambassadørerne i Wien.

Det forventes, at arbejdsgruppen fremsætter reformforslag til vedtagelse i Wien til sommer. Det planlagte gennemførelsesmøde til september 2002 under dansk EU-formandskab vil i så fald udgøre den første lejlighed til at afprøve det nye mødeformat. Danmark og EU har igennem flere år arbejdet på at styrke OSCEs arbejde med den menneskelige dimension, primært ved at sikre, at de påtagne politiske forpligtelser rent faktisk bliver omsat i praksis. Reform af gennemførelsesmøderne og en intensiveret opfølgning herpå nyder derfor fuld EU og dansk støtte.

OSCEs Parlamentariske Forsamling: Udsigt til forstærket samarbejde

OSCEs Parlamentariske Forsamling har styrket sin rolle i OSCE i løbet af det seneste år. I februar 2002 blev det første *vintermøde* i Forsamlingens historie afholdt i Wien. Formålet hermed er at styrke kontakten mellem parlamentarikerne, at overvåge gennemførelsen af vedtagne resolutioner fra den årlige sommersession og at forberede arbejdet for den kommende session. OSCEs generalsekretær (slovakken Jan Kubis) samt formanden for OSCEs regeringsdel (den daværende portugisiske udenrigsminister Jaime Gama) talte begge på mødet. Vintermødet centrerede sig om OSCEs rolle i den internationale terrorbekæmpelse – som ligeledes er det overordnede tema for sommersessionen den 6.-10. juli i Berlin.

Den Parlamentariske Forsamling (PA) bekræftede på vintermødet beslutningen om at åbne et *forbindelseskantor* i Wien efter tilsagn fra det østrigske parlament om finansiering af lokaler. Initiativet blev efterfølgende hilset velkommen af OSCEs generalsekretær og af det Permanente Råd, og etableringen er nu undervejs. Formålet er at forbedre PAs kontakt til OSCEs øvri-

ge institutioner samt til de permanente nationale OSCE-delegationer i Wien gennem øget informationsudveksling, mødedeltagelse og koordinering af aktiviteter.

Den løbende dialog om styrkelse af samarbejdet mellem PA og regeringsdelen fortsætter. Generalsekretær Kubis besøgte i marts 2002 PAs Sekretariat i København til konsultationer. Styrkelse af relationerne mellem den parlamentariske og den mellemstatslige del af OSCE er ligeledes højt prioriteret af det portugisiske formandskab. Portugal har for nyligt fremlagt forslag om, at der udarbejdes en samarbejdsaftale mellem formandskabet og PA. I forslaget indgår en invitation til, at PAs præsident mødes med OSCEs Permanente Råd efter forsamlingsens årlige vintermøde og sommersession. Det foreslås ligeledes, at PA høres i forbindelse med fastlæggelsen af årsbudgettet for OSCEs regeringsdel.

PAs mest synlige, udadvendte aktivitet er deltagelse i valg- og feltmissioner, senest i valgobservationsmission til Ukraine. OSCE-parlamentarikerne indgår i stigende grad i fælles valgmissioner med parlamentarikere fra andre internationale forsamlinger, primært NATO, Europarådet og Europaparlamentet. OSCE parlamentarikere fortsætter deres arbejde i felten gennem de særlige *ad-hoc komitéer* (demokratihold) for hhv. Belarus, Moldova, Kosovo og Abkhasien.

I januar 2002 aflagde OSCE *ad-hoc komitéen for Belarus* besøg i Minsk med henblik på at vurdere den demokratiske udvikling i landet. Spørgsmålet om Belarus' repræsentation i PA er fortsat uafklaret. Landets plads står tom grundet en strid mellem det af præsident Lukasjenko indsatte parlament og det tidligere parlament, den 13. Øverste Soviet.

PAs præsident aflægger desuden løbende besøg i deltagerstater (bl.a. på Balkan, i det sydlige Kaukasus og i Centralasien) og andre parlamentariske forsamlinger. Centrale emner berørt under disse besøg har været opblødning af regionale konflikter og samarbejde om bekæmpelse af international terrorisme.

Det vestlige Balkan:

Små fremskridt, men lang vej endnu

OSCE er stærkt engageret i det vestlige Balkan med missioner i alle fem lande, der på forskellig vis bidrager til konfliktforebyggelse og krisestyring i samarbejde med andre internationale aktører, herunder EU, FN, NATO og Europarådet. Regionen er fortsat præget af de mange konflikter, som fulgte efter Jugoslaviens opløsning,

men den politiske situation viser forsigtige tegn på forbedring. En fortsat international tilstedeværelse er imidlertid nødvendig for at fastholde fremskridtet og fremme en positiv udvikling.

I *Forbundsrepublikken Jugoslavien* har situationen ændret sig mærkbart efter præsident Milošević's afgang. Den nuværende regering fører en mere konstruktiv regional politik end sin forgænger, hvilket bl.a. har givet anledning til en afspænding af konflikten i Presevo-dalen. OSCE bidrager til stabilisering af situationen i Presevo-dalen igennem uddannelse af en multietnisk politistyrke. OSCE drager hermed nytte af erfaringer fra den OSCE-ledede politiskole i Kosovo, der ligeledes danner baggrund for OSCEs politirelaterede aktiviteter i Makedonien (FYROM). OSCE-missionen i Beograd varetager en væsentlig rådgivende og overvågende funktion i forbindelse med udviklingen af demokratiske institutioner, herunder reform af politistrukturer, og overholdelse af menneskerettighederne. Der skal afholdes præsidentvalg i Montenegro og Serbien i senest i henholdsvis oktober og december 2002, hvor ODIHR vil bidrage med valgobservation.

I *Kosovo* havde OSCE ansvaret for afholdelse af parlamentsvalget i november 2001, der betegnedes som en stor succes. Organisationen er nu i gang med at forberede lokalvalget i efteråret 2002. Efter parlamentsvalget tiltrådte en midlertidig selvstyrreregning med deltagelse af kosovo-serbere og en præsident, der repræsenterer moderate kræfter. Det skrøbelige demokrati trues imidlertid af kriminalitet og organiserede mafia-strukturer. Retshåndhævelse er dermed en hjørnesten i opbyggelse af stabilitet i regionen. OSCE medvirker til dette igennem uddannelse af politistyrken samt ved demokratiseringsinitiativer. OSCE medvirker ligeledes til bl.a. kapacitetsopbygning af politiske institutioner.

I *Makedonien* (FYROM) spores ligeledes fremskridt efter underskrivelse af Ohrid-freds aftalen i august 2001. OSCE medvirker til implementering af vigtige bestemmelser i aftalen, herunder igennem uddannelse af albanske politifolk, der skal indgå i politistyrken, hvis etniske sammensætning på sigt skal afspejle befolkningens etniske sammensætning. Derudover overvåger missionen overholdelse af menneskerettighederne, den politiske og økonomiske udvikling og yder støtte til civilsamfundet. Særlig væsentlig er missionens indsats i forbindelse med monitorering af politiets tilbagevendelse til albansk dominerede områder. OSCEs Højkommissær vedr.

Nationale Mindretal bidrager ligeledes til stabiliseringen af situationen ved at styrke respekten for Makedoniens (FYROMs) albansk-sprogede befolkningsgruppe. OSCE vil have en vigtig rolle at spille i forbindelse med parlamentsvalgene, der forventes afholdt d. 15. september 2002, og hvor der er behov for international overvågning.

Genopbygning og forsoning fortsætter med små skridt i *Bosnien-Herzegovina*. OSCE, der hidtil har stået for afholdelse af valg i Bosnien-Herzegovina, har gennem kapacitetsopbygning muliggjort lokale myndigheders overtagelse af denne opgave. OSCE har igennem længere tid forberedt denne disposition igennem besættelse af poster i organisation med lokalt personale.

OSCE bistår fortsat med rådgivning samt – igennem ODIHR – valgovervågning i forbindelse med valgene d. 5. oktober 2002. OSCE varetager indenfor den militære dimension fortsat det mandat vedr. militær stabilisering og regionalt samarbejde, som er nedfældet i Dayton-fredsaf-talen. Det overvejes, hvilken rolle OSCE skal spille på det retlige område i samspil med EU, der overtager FNs politimission fra årets udløb.

I *Albanien* er OSCE fortsat en vigtig aktør og stod her for afholdelse af parlamentsvalg i juni 2001. Den politiske situation i landet er stabiliseret, men der er fortsat behov for international støtte til landets bestræbelser på at etablere en retsstat. OSCE bidrager med overvågning af menneskerettighedssituationen, kapacitetsopbygning af politiske institutioner, støtte til civilsamfundet og til reformer på retsområdet. De internationale aktører i området, OSCE, NATO og EU, overvejer, om grænseovervågningen på grænsen mellem Albanien, Kosovo og Makedonien (FYROM) skal udvides.

OSCE har fortsat en mission i *Kroatien*, der primært beskæftiger sig med problematikker vedr. primært serbiske flygtninges tilbagevendelse og generhvervelse af ejendom.

Danmark yder bilateral støtte til projekter på Balkan i OSCE-regi, herunder til valgafholdelse i Kosovo og luftovervågning i Bosnien-Herzegovina under den politisk-militære dimension. Endvidere støtter Danmark igennem Freds-og Stabilitetsrammen (FRESTA) et regionalt kvindeprojekt. Netop det regionale aspekt er fokus for den danske støtte til Balkan. FRESTA implementerer et civilsamfundsprogram, der sigter på at skabe fred og stabilitet igennem grænseover-skridende samarbejde på områderne flygtninge, medier, menneskerettigheder og unge.

OSCE har været og er en central aktør på Balkan. Behovet for varetagelse af opgaver som valgafholdelse og -overvågning, polititræning, demokratiseringsfremme, reform af medier og retsvæsen, hvor OSCE har en bred erfaring, tilsiger en fortsat væsentlig rolle for OSCE i regionen. På længere sigt er det i kraft af regionens geografiske placering og udtrykte ønsker om tilnærmelse til EU imidlertid naturligt, at EU overtager en mere fremtrædende rolle. En fremtidig udfordring for OSCE vil derfor være at identificere kerneindsatsområder, hvor OSCEs komparative fordele udnyttes bedst muligt i samspil med andre internationale aktører.

Det sydlige Kaukasus: Styrket OSCE-EU samarbejde
OSCE er engageret i det sydlige Kaukasus med missioner i alle landene. Det overordnede formål er at bidrage til at stabilisere sikkerhedssituation og udvikle demokrati og retssamfund. Missionerne i *Armenien*, *Georgien* og *Azerbajdjan* gennemfører en række projekter inden for bekæmpelse af korruption, juridiske reformer og demokratifremme. OSCE har ligeledes gennemført valgobservation i landene gennem ODIHR. Regionen er fortsat præget af stor ustabilitet som følge af etniske og historiske stridigheder og løsrivelsesforsøg, fattigdom og lovløshed. Der tegner sig konturerne af et udvidet og koordineret EU-OSCE engagement i regionen på to områder: Fortsat fredsmægling i forbindelse med de langvarige konflikter, hvor fremskridtene er små, samt indsats i forbindelse med forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme. Terrorismebekæmpelse og støtte til grænsebevogtning, indsamling af håndvåben og håndtering af internt fordrevne personer er eksempler på indsatsområder, hvor EU og OSCE med fordel kan udbygge deres samarbejde.

OSCE har siden 1992 været aktiv i *Georgien*, hvor en række uløste konflikter, herunder i *Abkhazien* og *Sydossetien*, truer landets enhed. OSCE støtter opretholdelse af Georgiens territoriale enhed og søger at bidrage til afspænding i de konfliktramte områder. Til dette formål har OSCEs mission i landet siden 1994 overvåget en række fredsbevarende operationer. I 1999 fik OSCE yderligere en opgave i forbindelse med overvågning af grænsen mellem Georgien og Tjetjenien/Rusland. Grænseovervågningsmissionen, der for tiden ledes af den danske brigadegeneral Hee, har bidraget til at stabilisere situationen i grænseområdet. EU har siden 2000 givet finansiell støtte til de georgiske grænsevagter,

som beskytter OSCEs ubevæbnede observatørhold. OSCE-overvågningen er senest blevet udvidet til at dække grænsen mellem Georgien og Ingusjetien/Rusland, og det er nu under overvejelse at inddrage grænsen mellem Georgien og Dagestan/Rusland. Danmark arbejder herfor henset til behovet for stabilisering i området og de gode erfaringer fra det hidtidige samarbejde mellem EU og OSCE i Georgien.

Nagorno-Karabakh er en armensk enklave i *Azerbajdjan*, der siden 1998 har kæmpet for sammenslutning med *Armenien*. OSCEs Minsk-gruppe, som ledes i fællesskab af USA, Rusland og Frankrig, har siden 1992 søgt at bidrage til en politisk løsning på konflikten, bistået af personlige repræsentanter udnævnt af OSCE-formandskabet. Efter tilskyndelse fra OSCE er der gennemført tillidsskabende foranstaltninger, bl.a. udveksling af krigsfanger. Trods en række forslag fra Minsk-gruppen er der ikke opnået et gennembrud i forhandlingerne om en aftale om en politisk status for Nagorno-Karabakh og de fordrevnes muligheder for at vende tilbage. Konflikten er den væsentligste hindring for regionens videre økonomiske udvikling, og opretholdelse af »status quo« anses ikke for muligt i det lange løb. EU har bekræftet at ville deltage i en international finansierings- og rehabiliteringsaktion efter en fredsslutning. Der er potentiale for øget samarbejde mellem EU og OSCE, der åbnede kontorer i Armenien (Jerevan) og Azerbajdjan (Baku) i hhv. 1999 og 2000.

Konflikten i *Tjetjenien*, hvor væbnede grupper kæmper for løsrivelse fra *Rusland*, har på flere måder givet OSCE en vigtig politisk rolle. OSCEs bistandsgruppe i Tjetjenien, som pga. krigen i området i 1999 var blevet trukket tilbage til Moskva, kunne i juni 2001 vende tilbage til det nordlige Tjetjenien. Gruppen, der inkluderer en dansker, som er sekunderet, udfører en vigtig opgave bl.a. i forbindelse med registrering af klager over menneskerettighedsovertrædelser. Desuden bistår gruppen de internationale humanitære organisationer i regionen med distribution og monitorering af humanitær bistand. Gruppen driver selv et mindre antal projekter, herunder børne- og uddannelsesprogrammer i flygtningelejre. Danmark anerkender Ruslands territoriale integritet og vil fortsat arbejde for at sikre Ruslands overholdelse af OSCE-forpligtelserne på demokrati- og menneskerettighedsområdet i Tjetjenien.

Baltikum: Opfyldelse af mandatene og afvikling af missionerne

I 1992 oprettede OSCE missioner i hhv. *Estland* og *Letland*. De to missioner har op gennem 1990'erne bistået de to regeringer med gennemførelsen af de store fremskridt, der er sket i mindretalsbeskyttelsen. Forholdene for det russiske (og andre) mindretal har bidraget til en mindsket spænding mellem de to baltiske lande og specielt Rusland. OSCEs indsats på det konfliktforebyggende område i Baltikum har således været en succes. Processen hen imod en afvikling af missionerne blev lanceret i 2000 og formelt fuldført i december 2001. Danmark støttede landene i deres bestræbelser på at leve op til OSCEs anbefalinger, således at missionerne kunne lukkes.

OSCE vil fremover bistå Estland og Letland med at monitorere situation for mindretallene og bistå i integrationsprocessen på linie med den bistand, der ydes til andre OSCE-deltagerstater. Arbejdet vil foregå via Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder (ODIHR) og Højkommissæren vedr. Nationale Mindretal (HCNM).

Missionslukningerne førte til nogen russisk utilfredshed og har utvivlsomt medvirket til at dæmpe russernes konstruktive engagement i OSCE i begyndelsen af 2002.

Belarus/Moldova/Ukraine: Et blandet billede

I *Belarus* er styret ikke er blevet mere demokratisk siden præsidentvalget i september 2001. OSCE har siden 1998 været til stede i landet gennem en Bistands- og Monitoreringsgruppe (Assistance and Monitoring Group, AMG). Gruppens opgave er at bistå myndighederne i at fremme demokratisering og efterlevelse af OSCE-forpligtelserne. Gruppen har imidlertid haft svære arbejdsbetingelser under præsident Lukasjenko og i december 2001 fratrådte den daværende chef for AMGen efter uoverensstemmelser med styret. Belarus har siden hen udtrykt ønske om at ville genforhandle vilkårene for OSCEs tilstedeværelse i landet og har grundet uenighed med OSCE herom blokeret for udnævnelsen af en ny chef for AMG. EU og Danmark bakker fortsat op om AMGen med det nuværende mandat. Belarus' blokering af udnævnelsen af en ny chef for AMG kan ikke accepteres.

I *Moldova* har OSCEs mission siden 1993 bistået myndighederne med konfliktløsning og demokratiudvikling, herunder specielt spørgs-

målet om den fremtidige status for regionen *Transnistrien*. Situationen i Moldova er den seneste tid blevet forværret. Der har været en række voldsomme demonstrationer med krav om den kommunistiske regerings afgang. Demonstrationernes nationalistiske overtoner er i et vist omfang med til at øge spændingen mellem befolkningsgrupperne. OSCE missionens hovedopgave er fremme af fredelig sameksistens mellem russisk-talende og rumænsk-talende befolkningsgrupper

I *Ukraine* fortsætter OSCEs særlige kontor for projektkoordinering med at bistå ukrainske myndigheder og civilsamfund med projektbistand inden for social og politisk udvikling. OSCE varetog endvidere valgobservation af det ukrainske parlamentsvalg i marts 2002. Valget ansås som en forbedring i forhold til tidligere afholdte valg. Der udestår imidlertid stadig områder, der trænger til forbedring, herunder lige adgang for de politiske partier til medier.

Centralasien: Nyt prioritetsområde

I lyset af hændelserne den 11. september 2001 og det ændrede trusselsbillede, har Centralasien fået *ny geopolitisk prioritet*. Der synes samtidig at være politisk ønske blandt de centralasiatiske ledere om at benytte den internationale anti-terror koalition til at knytte sig nærmere til Vesten i forhåbninger om økonomiske og sikkerhedspolitiske gevinster. Konfliktpotentialer internt i og mellem landene er imidlertid stort grundet sociale og etniske modsætninger og grænsestridigheder. Landene er langt fra at overholde deres OSCE-forpligtelser. Krænkelser af menneskerettighederne, herunder forfølgelse af politiske modstandere, korruption og presse censur, er udbredt, særligt i *Uzbekistan* og *Turkmenistan*.

OSCE har missioner i alle fem centralasiatiske republikker (*Kazakstan*, *Kirgizistan*, *Tadjikistan*, *Turkmenistan* og *Uzbekistan*). ODIHR gennemfører en række projekter i Centralasien til træning og uddannelse af fængselsbetjente og grænsevagter, udvikling af civilsamfund samt valgobservation. Forsøg på at løse regionens vandressourceproblemer er foreløbigt strandet på modstand fra især *Uzbekistan* mod at drøfte disse problemer på regional frem for bilateral basis.

Konfliktforebyggelse i Centralasien er i stigende grad blevet et prioritetsområde for OSCE. Det indgår i mandatet for OSCE-formandskabets særlige rådgiver for Centralasien. OSCEs handlingsplan for *bekæmpelse af terrorisme* lægger op til et øget engagement i regionen inden for

såvel den menneskelige som den økonomiske dimension, herunder at bidrage til at afhjælpe årsager til, at terrorisme kan finde grobund. Hvor fokus tidligere har været på demokratibistand i snæver forstand, er der nu enighed om behovet for en væsentlig bredere indsats, der også tilgodeser landenes egne forventninger om bistand til løsning af socio-økonomiske og sikkerhedsmæssige problemer. Herunder narkotika- og våbensmugling og anden organiseret kriminalitet, der bidrager til at finansiere militante fundamentalistiske grupper.

Fremskridt på disse fronter forudsætter imidlertid, at de centralasiatiske lande viser større velvilje over for OSCEs institutioner og over for regionalt samarbejde samt, at OSCE formår at kombinere initiativer inden for menneskerettigheds- og demokratiområdet med samarbejde om økonomiske og sikkerhedspolitiske spørgsmål. OSCE lægger derfor vægt på, at øget bistand ledsages af pres for større politisk og religiøs frihed i landene og større åbenhed i regimerne over for de lokale befolkninger. Varig forbedring af landenes økonomiske situation forudsætter endvidere økonomiske reformer som privatisering og deregulering.

Fra dansk side er man opmærksom på, at Centralasien udgør en ny udfordring for Europa inden for sikkerhed og stabilitet. Danmark søger derfor at fremme en strategisk rolle for OSCE i Centralasien. Den danske støtte udmønter sig på en række fronter. Dels støtter Danmark OSCE-missionernes arbejde, bl.a. gennem sekundært personale til OSCEs mission i *Tadjikistan*. Dels har Danmark indgået en samarbejdsaftale med ODIHR med henblik på at støtte projektsamarbejdet i Centralasien med midler fra Freds- og Stabilitetsrammen (FRESTA). Fokus er på fremme af regionalt samarbejde mellem civilsamfundsorganisationer og styrkelse af medier. Danmark anerkender endvidere, at en styrket regional tilgang til grænseoverskridende spørgsmål som international terrorisme, narkotikahandel og demokratiudvikling forudsætter inddragelse af *Afghanistan* i relevante sammenhænge, herunder OSCE. Danmark støtter, at et udvidet samarbejde mellem de centralasiatiske lande og Afghanistan foregår på baggrund af OSCEs fælles værdigrundlag. På den baggrund arbejder Danmark for at opnå tilslutning i EU til et forslag fra Tadjikistan om, at Afghanistan indrages i OSCEs gruppe af partnerlande. Endelig arbejder Danmark for, at der sker en større grad

af koordinering mellem EUs og OSCEs aktiviteter i Centralasien.

OSCE og det internationale samarbejde om konfliktforebyggelse og krisestyring

I anerkendelsen af vigtigheden af internationalt samarbejde om konfliktforebyggelse, krisestyring og post-konfliktrehabilitering, vedtog OSCE ved topmødet i Istanbul *Platformen for Kooperativ Sikkerhed*. Den tilsigter i essensen at fremme arbejdsdeling imellem internationale aktører under hensyn til deres respektive komparative fordele på basis af OSCEs værdinormer. OSCE arbejder kontinuerligt på at fremme, at hensigtserklæringen omsættes til et operationelt samarbejde.

Det institutionelle samarbejde mellem EU og OSCE om konfliktforebyggelse og krisestyring er løbende blevet forbedret. Blandt andet forsøger EU-landene at opnå en fælles linje i spørgsmål, der drøftes i OSCE-kredsen med henblik på at øge EUs politiske vægt i OSCE. Der er ligeledes lagt vægt på konsultation og informationsudveksling imellem de to fora for at øge koordinering af organisationernes indsats i missionsområderne.

I felten indgår OSCE allerede i et tæt samarbejde med andre internationale organisationer, herunder EU, FN, NATO og Europarådet. Der foregår løbende drøftelser om en bedre balance-ring af OSCEs indsats i felten. OSCE anvender på nuværende tidspunkt størstedelen af missionsressourcerne på *Balkan*. I takt med EUs øgede aktivitetsniveau i denne region, vil det være hensigtsmæssigt med en slankere og mere målrettet rolle til OSCE. Samtidigt stiger behovet for engagement i *Centralasien* – ikke mindst som følge af prioriteringen af terrorismebekæmpelse. OSCE har kontorer i alle lande i regionen og dermed indblik i de udfordringer regionen står overfor samt tætte kontakter med myndigheder og civilsamfund. OSCEs ønske om en større rolle i Centralasien hæmmes imidlertid af mangel på ressourcer. Et tæt samarbejde med andre internationale organisationer, herunder EU, vil være væsentligt, også ud fra et finansieringshensyn.

EU, der kun i Centralasien er repræsenteret i Kazakhstan, gennemfører projekter under ECHO og det regionale bistandsprogram TACIS, der i nogen grad er komplementære til OSCEs aktiviteter. EU har netop fordoblet midlerne under TACIS til 50 mio. euro pr. år, og ud-møntningen heraf vil være af betydning for et

tættere *projektsamarbejde mellem EU og OSCE* i Centralasien. Henset til situationen i Afghanistan og det deraf følgende behov for tværgående regionalt samarbejde overvejes det ligeledes at koordinere yderligere med andre regionale og internationale fora, herunder FN og Verdensbanken.

Finansieringen af OSCE

OSCEs gennemsnitlige årsbudget ligger på 1,5 mia. kr., omfattende 20 feltmissioner, sekretariat og andre institutioner. I 2001 vedtog man en ordning for finansiering af OSCEs institutioner og missioner, der skulle gælde frem til og med 2004. Med finansieringsordningen undgik man den ustabilitet, der fulgte af den hidtidige frivillige finansieringsmekanisme. Trods det succesrige forhandlingsresultat i 2001 har OSCEs arbejde i 2002 imidlertid været hæmmet af langstrakte budgetforhandlinger, som følge af uenighed primært mellem Rusland/Centralasien på den ene side og de vestlige lande på den anden side.

Resultatet af forhandlingerne, der først afsluttedes i april, er mindre ændringer i bidragsandelene samt ændringer i anvendelsen af de to finansieringsskalaer, der anvendes til hhv. OSCEs institutioner og mindre missioner på den ene side og OSCEs større missioner på den anden side. Resultatet betyder en reel nedsættelse af bidragsandelene fra Rusland/Centralasien. Det er endvidere besluttet at påbegynde forhandlinger om en ny finansieringsordning for OSCEs institutioner, der dog fortsat først vil træde i kraft pr. 1. januar 2005. Rusland ønsker en finansieringsmekanisme, der bygger på FNs principper om bidrags-andele i forhold til BNP, i modsætning til den nuværende ordning, der delvist anvender politiske kriterier. En fuld gennemførelse af det russiske forslag ville betyde et lavere russisk bidragsniveau og en langt større amerikansk bidragsandel.

Budgetforhandlingerne har ikke betydet en ændring af *den danske bidragsandel*. Danmark betalte i 2001 ca. 33 mio. kr. til OSCE. Hertil kom de frivillige danske bidrag på knap seks mio. kr., der gik til konkrete OSCE-projekter på landniveau. I 2001 omfattede disse bl.a. støtte til vælgerregistrering, menneskerettighedsovervågning, et medicenter i Tadjikistan og støtte til tilbagetrækning og destruktions af russisk våben og ammunition fra Moldova.

Danmark støtter endvidere OSCE ved *sekundering af eksperter* igennem Det Internationale Humanitære Beredskab, primært til organisatio-

nens missioner i felten. I 2001 havde Danmark 23 udsendte, mens der i 2002 planlægges udsendt 15 eksperter til bl.a. missionerne på Balkan, Tjetjenien, Georgien og Tadjikistan. Fra dansk side sekunderes endvidere *valgobservatører*, der samarbejder med valgobservatører fra OSCEs Parlamentariske Forsamling. Senest har Danmark udsendt fire observatører til parlamentsvalget i Ukraine i marts 2002.

Dansk EU-formandskab i OSCE:

Nye muligheder i et ændret Europa

Det politiske og sikkerhedspolitiske Europakort ændres væsentligt i anden halvdel af 2002 under dansk EU-formandskab. Både udvidelsen af EU og NATO vil have betydning for den eneste paneuropæiske sikkerhedsorganisation, OSCE. EU udgør allerede i dag sammen med USA og Rusland de centrale aktører i OSCE. Efter udvidelsen bliver EUs muligheder større. Denne situation bør udnyttes fra EUs side ved i højere grad at drage fordel af OSCE til fremme af sin politik. Et *udbygget samarbejde mellem EU og OSCE* er en prioritet for det danske EU-formandskab.

OSCEs brede medlemskreds gør det oplagt for EU at overveje samarbejde med organisationen vedr. lande, som EU ikke har et udbygget forhold til. Specielt *Centralasien* er interessant i lyset af 11. september og naboskabet til Afghanistan. OSCE er endvidere det eneste samarbejdsforum, hvor EU-landene deltager på lige fod med de centralasiatiske stater (Europarådet omfatter landene i det sydlige Kaukasus, men ikke Centralasien). Desuden vil EUs forhold til Belarus og Ukraine i nogen grad kunne drage nytte af en multilateral ramme for samarbejdet i forhold til EUs bilaterale politik – specielt hvis Rusland anlægger en konstruktiv linie i OSCE.

OSCE-forpligtelserne under *den menneskelige dimension* har for de vestlige lande gennem tiden udgjort kernen i OSCE-samarbejdet. Regeringens fokus på menneskerettigheder betyder, at arbejdet hermed vil få prioritet under det EU-

formandskabet. Det store årlige møde om gennemførelsen af forpligtelserne finder sted i andet halvår og altså under dansk formandskab. Det nye, reformerede format for gennemførelsesmødet vil forhåbentlig give mulighed for at tilføre arbejdet med den menneskelige dimension fornyet liv. Det vil være af betydning, at der bliver fulgt op på resultaterne fra gennemførelsesmødet, så det politiske pres fra de andre deltagerstater kan føre til forbedringer i menneskerettighedssituationen.

Rusland og en række andre østlige deltagerstater har gennem længere tid udtrykt ønske om en *reform af OSCE* mhp. at skabe større gennemsigthed i beslutningsprocesserne og sikre større indflydelse på specielt missionernes arbejde i felten. Efter vedtagelsen af budgettet for 2002 er arbejdet for alvor kommet i gang. I løbet af det danske EU-formandskab vil arbejdet tage fart op til det årlige ministerrådsmøde i december, som i år afholdes i Porto i Portugal. Reformarbejdet er centralt i bestræbelserne på at sikre en konstruktiv russisk deltagelse i organisationen og vil derfor blive tillagt stor vægt under det danske EU-formandskab.

Det er vigtigt, at arbejdet med gennemførelse af OSCEs handlingsplan mod *terrorisme* skrider frem. Den portugisiske udenrigsministers personlige repræsentant i terrorismespørgsmål, Jan Trøjborg, er koordinator for OSCEs bestræbelser på området og arbejder bl.a. for, at der bliver gennemført konkrete aktiviteter i kampen mod terrorismen, specielt i Centralasien. Det danske EU-formandskab vil arbejde for, at spørgsmålet forbliver højt på dagsordenen.

Hermed slutter redegørelsen.

72. møde

Tirsdag den 21. maj 2002 kl. 12.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for følgende folketingsmedlemmer:

Jørn Dohrmann (DF) og
Keld Albrechtsen (EL).

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

3) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 45 [afstemning]:

Forespørgsel til forsvarsministeren [om Flyvestation Værløse].

Af Peter Skaarup (DF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 16/4 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 19/4 2002. Første del af forespørgslen (forhandlingen) foretaget 17/5 2002. Forslag til vedtagelse nr. V 63 fremsat af Peter Skaarup (DF)).

4) Forespørgsel nr. F 46:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren [om det danske EU-formandskab].

Af Charlotte Antonsen (V), Henrik Dam Kristensen (S), Kristian Thulesen Dahl (DF), Lars Barfoed (KF), Villy Søvnald (SF), Elisabeth Arnold (RV), Keld Albrechtsen (EL) og Jann Sjurzen (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 19/4 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 25/4 2002).

5) Forespørgsel nr. F 47:

Forespørgsel til statsministeren [om topmødet i Sydafrika om bæredygtig udvikling].

Af Poul Nyrup Rasmussen (S) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 25/4 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 3/5 2002).

6) Forespørgsel nr. F 48:

Forespørgsel til statsministeren [om bilateral Øststøtte i 2002].

Af Mogens Lykketoft (S), Jørn Jespersen (SF), Morten Helveg Petersen (RV), Keld Albrechtsen (EL) og Jann Sjurzen (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 30/4 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 3/5 2002).

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 107:

Forslag til folketingsbeslutning om anerkendelse af det færøske folks selvbestemmelsesret.

Af Tórbjörn Jacobsen (TF).

(Fremsat 30/4 2002).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Fra medlem af Folketinget Lotte Bundsgaard, der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at hun fra og med den 23. maj 2002 atter kan give møde i Tinget.

Erling Christensens hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Medlem af Folketinget Keld Albrechtsen har meddelt mig, at han ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov, jf. Folketingets forretningsordens § 41, stk. 3, litra c, fra og med den 23. maj 2002 og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortrædere for følgende folketingsmedlemmer:

Jørn Dohrmann (DF) og
Keld Albrechtsen (EL).

Formanden:

Hr. Jørn Dohrmann har søgt orlov fra den 21. maj 2002 på grund af barns fødsel, og hr. Keld Albrechtsen har søgt om orlov fra den 23. maj 2002 af private grunde.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles orlov som ansøgt, og at stedfortræderne indkaldes som midlertidige medlemmer. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Formanden:

Fra Udvalget til Valgs Prøvelse har jeg modtaget indstilling om, at 2. stedfortræder for Dansk Folkeparti i Vejle Amtskreds, salgskonsulent Holger Gorm Petersen, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 21. maj 2002 i anledning af Jørn Dohrmanns orlov, idet 1. stedfortræder allerede er indkaldt som midlertidigt medlem.

Endvidere har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Enhedslisten i Århus Amtskreds, landbrugselev Søren Egge Rasmussen, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 23. maj 2002 i anledning af Keld Albrechtsens orlov.

Indstillingen sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 118 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 45 [afstemning]:

Forespørgsel til forsvarsministeren [om Flyvestation Værløse].

Af Peter Skaarup (DF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 16/4 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 19/4 2002. Første del af forespørgslen (forhandlingen) foretaget 17/5 2002. Forslag til vedtagelse nr. V 63 af Peter Skaarup (DF)).

Formanden:

Forhandlingen er afsluttet, og vi går derfor straks til afstemning.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 63 af Peter Skaarup (DF) (*se forrige møde*) forkastedes, idet 24 (DF og SF) stemte for, 94 (V, S, KF, RV, EL og KRF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 46:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om det danske EU-formandskab i andet halvår af 2002?«

Af Charlotte Antonsen (V), Henrik Dam Kristensen (S), Kristian Thulesen Dahl (DF), Lars Barfoed (KF), Villy Søvndal (SF), Elisabeth Arnold (RV), Keld Albrechtsen (EL) og Jann Sjørnsen (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 19/4 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 25/4 2002).

Begrundelse

Charlotte Antonsen (V):

Vi glæder os til at høre regeringens redegørelse om planerne for det kommende danske EU-formandskab, der jo er det sjette i rækken. Det officielle danske arbejdsprogram fremlægges først den 26. juni 2002, men alligevel er debatten i dag vigtig.

Alle partier har ønsket forespørgslen. Uanset politisk ståsted har vi i Folketinget en klar interesse i, at arbejdet med at lede EU bliver en succes for Danmark. Desuden vil dagligdagen her i Folketinget blive præget af formandskabet. Ministrene har mange møder i EU-kredsen, og vi må derfor skrue lidt ned for lovgivningsarbejdet det næste halve år, men det kan måske også være tiltrængt efter det sidste halve års travlhed.